

Nr 353

Av herr **Magnusson** i Borås, om tillämpning av upphandlingskungörelsen å kommuner och allmännyttiga bostadsföretag.

(Lika lydande med motion nr 304 i Första kammaren)

De statliga ämbetsverken är i sin upphandlande verksamhet bundna av bestämmelserna i 1952 års upphandlingskungörelse. De är sålunda skyldiga att bereda olika säljare och entreprenörer möjligheter att på lika villkor och genom fritt anbudsförfarande konkurrera i fråga om vara eller anläggning som det för tillfället gäller. Bestämmelserna tillgodoser, rätt tillämpade och utan att byråkratisera verksamheten, såväl statens (köparens) som den enskilde medborgarens (säljarens) rätt, samtidigt som allmänhetens berättigade krav på oväld vid ärendenas behandling blir tillgodosedda.

För den under senare år alltmer svällande verksamheten inom landstings- och den kommunala sektorn finns icke några motsvarande föreskrifter. Vid den tid då ärendena inom dessa sektorer handlades av regionala och kommunala förtroendemän behövdes nog ej heller dylika föreskrifter. Men i dagens läge, då huvudparten ärenden precis som i den statliga sektorn handlägges av avlönade tjänstemän, torde liknande föreskrifter som nu gäller för statens verksamhet jämväl vara erforderliga för landstingens och kommunernas omfattande upphandlingsverksamhet. I detta avseende bör det icke vara någon skillnad på statsmedel å ena sidan samt landstings- och kommunalmedel å andra sidan.

Det är härvid angeläget framhålla, att ett utfärdande av reglerande föreskrifter för upphandlingsverksamheten m. m. för landstings- och kommunala sektorn icke på något sätt inkräktar på vederbörande fullmäktiges beslutanderätt och allmänna rörelsefrihet, utan föreskrifterna reglerar endast mera kameratealt landstingstjänstemännens och de kommunalanställdas verksamhet beträffande upphandling och arbeten samt i förekommande fall försäljning. Sett mot bakgrunden av under senare år inträffade händelser på olika håll inom samhället beträffande upphandlingsverksamheten i allmänhet skulle en utvidgning av tillämpningen av 1952 års upphandlingskungörelse så att den jämväl omfattar landsting och kommuner vara av stort samhälleligt intresse.

Inom bostadspolitikern intar de kommunala och s. k. allmännyttiga bostadsföretagen en särställning genom sin förtursrätt till den kommunala marken. De intager därutöver en privilegierad ställning i ekonomiskt hänseende, efter-

som staten garanterar kostnaderna. De bedriver sin verksamhet praktiskt taget utan eget startkapital; toppbelåningen sker hos staten, som tillhandahåller lån upp till 100 % av det s. k. belåningsvärdet. Dessa företag skiljer sig i penningförvaltande hänseende endast formellt från statliga ämbetsverk. Med hänsyn till den förlustrisk som staten här onekligen löper och då det i rådande bristläge på bostadsmarknaden är högst angeläget att tillgängliga kapitalresurser når bästa möjliga användning, borde enligt min mening de kommunala och s. k. allmännyttiga bostadsföretagen lika väl som nu de statliga ämbetsverken vara underkastade upphandlingskungörelsens bestämmelser. Detta synes mig så mycket mer angeläget som det för närvarande i stor utsträckning förekommer att de i sin egenskap av byggherrar, efter eget gottfinnande, antingen utför arbetet i egen regi och därmed ombesörjer sammanhängande upphandlingar eller också direkt överlåter projektering och utförande på dem närstående producenter. I intetdera fallet utlyses arbetet eller leveranserna på entreprenad. Andra företag får över huvud taget icke tillfälle att genom anbudsgivning konkurrera om de arbeten och leveranser som ytterst kommer till stånd genom statens finansiering.

Det är vanligt att kommunägda bolag och stiftelser för bostadsbyggande anser sig äga rätt att undandraga sig den genom tryckfrihetsförordningen fastslagna offentlighetsprincipen. Genom att insyn i verksamheten sålunda förhindras saknas den kontroll utifrån, som kan vara ägnad att befrämja objektivitet i handlande och största möjliga omsorg i fråga om de tillskjutna medlen. Just därför att det byggande som sker praktiskt taget helt och hållet möjliggöres genom tillskott av statsmedel, är det ett angeläget allmänt intresse att åtminstone i fråga om upphandlingsförfarandet full insyn åvägbringas.

Under åberopande av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att landsting och kommuner samt kommunala och s. k. allmännyttiga bostadsföretag skall vara underkastade upphandlingskungörelsens bestämmelser.

Stockholm den 24 januari 1963

Tage Magnusson
i Borås
